

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Literatura współczesna (1939-89)		9.2.0385	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Historii Literatury Polskiej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	dziennikarstwo i wiedza o mediach, nauczycielska, edytorska
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Marcin Całbecki, profesor uczelni; prof. dr hab. Stefan Chwin; prof. dr hab. Kazimierz Nowosielski; prof. UG, dr hab. Aleksandra Ubertowska; dr hab. Zbigniew Kaźmierczyk, profesor uczelni; dr Bartosz Dąbrowski; dr hab. Piotr Millati, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		8	
Wykład, Ćw. audytoryjne		Semestr 5:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - udział w ćwiczeniach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		35 godzin - samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie do zajęć;	
Liczba godzin		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 45 godz., Wykład: 30 godz.		Semestr 6	
		30 godzin - udział w wykładach;	
		30 godzin - udział w ćwiczeniach;	
		60 godzin - samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie do zajęć;	
		30 godzin - przygotowanie do egzaminu z egzaminem.	
		Razem: 150 godzin = 6 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		- Zaliczenie na ocenę	
		- Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin ustny	
		- zaliczenie ustne	
		- kolokwium	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:

Ćwiczenia:

- czynnego udziału w ćwiczeniach oraz systematycznego przygotowania w formie pisemnej (w tym sprawdziany cząstkowe w zależności od potrzeb dydaktycznych) bądź ustnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego (sem. 5, 6) (25%).
- przygotowanie prezentacji w formie pisemnej (max. 10 tys.znaków) na wybrany przez studenta temat (25%)
- Poszczególne kursy w każdym semestrze (5, 6) kończy kolokwium przygotowane przez prowadzącego (50%).

Wykład:

- warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest wcześniejsze zaliczenie zajęć w formie ćwiczeń oraz zajęć w formie wykładu, na które składa się kolokwium lub pracy pisemnej - o formie decyduje Prowadzący i informuje o niej studentów na początku cyklu zajęciowego (100%);
- na egzamin ustny składa się omówienie trzech zagadnień/pytań wylosowanych z puli. Treść zagadnień egzaminacyjnych zostaje podana do wiadomości na początku nauki przedmiotu. Treścią bazową egzaminu jest pro-blematyka wykładu z semestru 6. oraz ćwiczeń z semestrów 5. i 6. Podstawowy zasób wiedzy studiującego określa lista lektur przypisana do danego przedmiotu.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	aktywny udział w zajęciach	przygotowanie w formie pisemnej wybranych zagadnień	prezentacja	kolokwium	egzamin
Wiedza					
K_W01	+	+	+	+	+
K_W02	+	+	+	+	+
Umiejętności					
K_U01	+	+	+	+	+
K_U03	+	+	+	+	+
K_U05	+	+	+	+	+
K_U06	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne					
K_K01	+	+	+	+	+
K_K05	+				
K_K06	+				

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Bez wymagań formalnych w semestrze 5. Semestr 6. wymaga ukończenia ćwiczeń z przedmiotu „Współczesna literatura polska 1939-1989” prowadzonych w semestrze 5.

B. Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu poetyki za szczególnym uwzględnieniem genologii (chyba, że w szczególnych przypadkach prowadzący postanowi inaczej).

W przypadku studentów z zagranicy konieczna jest znajomość języka polskiego w stopniu umożliwiającym zrozumienie treści prezentowanych podczas zajęć i aktywny w nich udział.

Cele kształcenia

Studiujący znają autorów i dzieła współczesnej literatury polskiej 1939-1989, potrafią umiejscowić tę wiedzę w porządku procesów historycznych i mają spójny obraz omawianej epoki literackiej. Dysponują też podstawową wiedzą na temat badań naukowych poświęconych tej dziedzinie. Są w stanie samodzielnie wskazywać na związki i zależności wpisane immanentnie w ten wyimek procesu historycznoliterackiego. Potrafią też analizować wskazane teksty literackie i naukowe, zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej oraz mają kompetencje do stawiania metodycznych pytań odnoszących się do omawianego okresu literackiego.

Treści programowe

A. Problematyka wykładu:

Związki współczesnej literatury polskiej z wcześniejszymi epokami literackimi, ujęcie tej epoki w „długim trwaniu” historii literatury polskiej.

Ekspozycja podstawowych prądów literackich obecnych w literaturze polskiej 1939-1989. Omówienie dzieła najważniejszych autorów epoki, jak i wprowadzenie do biografii kluczowych poetów, prozaików i dramaturgów. Przedstawienie metod badań literatury 1939-1989 z uwzględnieniem najnowszych form problematyzacji dzieł tego okresu. Uzupełnienie wiedzy na temat współczesnej literatury polskiej 1939-1989 o odpowiedni kontekst europejski i światowy; ujęcie zagadnień przedmiotu w szerszej perspektywie ewolucji literatury europejskiej i światowej.

B. Problematyka ćwiczeń:

Semestr 5: (liryka) wnikliwa analiza najważniejszych utworów lirycznych lat 1939-1989. Zapoznanie się z biografią wiodących liryków epoki. Interpretacja utworów lirycznych uwzględniająca kontekst europejski i światowy. Rozpoznawanie modeli liryki współczesnej. Prezentacja najważniejszych nurtów lirycznych lat 1939-1989.

Semestr 6: (epika) - wnikliwa analiza najważniejszych utworów epickich lat 1939-1989. Zapoznanie się z biografią wiodących epików epoki. Interpretacja utworów epickich uwzględniająca kontekst europejski i światowy. Rozpoznawanie modeli epiki współczesnej. Prezentacja najważniejszych nurtów epickich lat 1939-1989. (dramat) - wnikliwa analiza najważniejszych utworów dramatycznych lat 1939-1989. Zapoznanie się z biografią wiodących dramaturgów epoki. Interpretacja utworów dramatycznych uwzględniająca kontekst europejski i światowy. Rozpoznawanie modeli dramaturgii współczesnej. Prezentacja najważniejszych nurtów dramaturgii lat 1939-1989.

Wykaz literatury

Każdorazowo, na początku semestru prowadzący wybiera listę lektur wymaganych do zaliczenia przedmiotu.

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- Baczyński K. K., Wybór poezji, oprac. J. Świąch, Wrocław 1998,
- Barańczak S., 159 wierszy. 1968-1980, Kraków 1990 („Dziennik poranny”, Tryptyk z betonu, zmęczenia i śniegu”),
- Białośzewski M., Utwory zebrane, t. 1-9, Warszawa 1987-2000 („Obroty rzeczy”, „Odczepić się”),
- Grochowiak S., Wybór poezji, oprac. J. Łukasiewicz, Wrocław 2000, („Menuet z pogrzebaczem”),
- Herbert Z., Poezje, Warszawa 1998 („Struna światła”, „Studium przedmiotu”, „Pan Cogito”),
- Miłosz Cz., Wiersze, t. 1-4. Dzieła zebrane, Kraków 2001-2004 („Ocalenie”, „Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada”),
- Nowak T., Psalmi, Kraków 1994,
- Przyboś J., Sytuacje liryczne, oprac. E. Balcerzan, Wrocław 1989 („Narzędzie ze światła”),
- Różewicz T., Poezje, t. 1-2, Wrocław 205-2006 („Niepokój”, „Na powierzchni poematu i w środku”),
- Szymborska W., Wiersze wybrane. Wybór i układ autorki, Kraków 2001 („Wielka liczba”, „Ludzie na moście”),
- Świetlicki M., Zimne kraje, Kraków 1989,
- Twardowski J., Rwane prosto z krzaka. Wybór wierszy dokonany przez autora, Warszawa 1996,
- Wat A., Wybór wierszy, oprac. A. Dziadek, Wrocław 2008 („Wiersze śródziemnomorskie”),
- Wierzyński K., Wybór poezji, oprac. K. Dybciak, Wrocław 1991 („Kufier na plecach”, „Sen mara”),
- Wojacek R., Utwory zebrane, oprac. B. Kierc, Wrocław 1976 („Nie skończona krucjata”),
- Woroszyński W., Śmierci nie ma. Poezje 1945-1948. Zagłada gatunków, Warszawa 1970,
- Zagajewski A., Dzikie czereśnie. Wybór wierszy, Kraków 1992 („Jechać do Lwowa”).
- Andrzejewski J., Trzy opowieści, Warszawa 1980 („Ciemności kryją ziemię”),
- Białośzewski M., Pamiętnik z powstania warszawskiego, Warszawa 1970,
- Borowski T., Utwory wybrane, oprac. A. Werner, Wrocław 1991,
- Brandys K., Wariacje pocztowe, Warszawa 1972,
- Dygat S., Jezioro Bodeńskie, Warszawa 1981,
- Gombrowicz W., Trans-Atlantyk, Kraków 1986,
- Grynberg H., Żydowska wojna, Warszawa 1965,
- Herling-Grudziński G., Inny świat. Zapiski sowieckie, Warszawa 1989,
- Herling-Grudziński G., Opowiadania zebrane, t. 1-2, Warszawa 1999 („Pieta dell' Isola”, „Prochy”),
- Huelle P., Weiser Dawidek, Gdańsk 1987,
- Iwaszkiewicz J., Sny: Ogrody: Sérenité, Warszawa 1974,
- Iwaszkiewicz J., Noc czerwcową; Zarudzie: Heydenreich, Warszawa 1976 („Zarudzie”),
- Kapuściński R., Cesarz, Warszawa 1978,
- Konwicki T., Sennik współczesny, Warszawa 1963,
- Kuncewiczowa M., Fantomy, Lublin 1974,
- Mackiewicz J., Droga donikąd, Londyn 1993,
- Nowak T., A jak królem, a jak katem będziesz, Warszawa 1970,
- Nałkowska Z., Dzienniki czasów wojny, Warszawa 1972,
- Redliński E., Konopielka, Warszawa 1973,
- Rudnicki A., Sto jeden, t. 1-2, Kraków 1984-1985, („Złote okna”, „Kupiec łódzki”),
- Tyrmand L., Dziennik 1954, Warszawa 1999.
- Białośzewski M., Teatr osobny 1955-1963, Warszawa 1971,
- Gałczyński K.I., Teatrzyk zielona gęś przedstawia, oprac. K. Gałczyńska, Warszawa 1984,
- Głowacki J., Polowanie na karaluchy, „Dialog 1990, nr 5,
- Gombrowicz W., Dzieła t. 6, Kraków 1986 („Ślub”),
- Iredyński I., Sytuacje teatralne. Wybrane utwory sceniczne, Warszawa 1974 („Żegnaj Judasz”),

- Mrozek S., Utwory sceniczne, t. 1-2, Kraków 1973 („Na pełnym morzu”),
- Mrozek S., Utwory sceniczne nowe, Kraków 1975 („Emigranci”),
- Różewicz T., Teatr, wstęp J. Kelera, t. 1-2, Kraków 1998 („Kartoteka”, „Pułapka”, „Stara kobieta wysiaduje”),
- Słobodzianek T., Obywatel Pekosiewicz, „Dialog” 1989, nr 5,
- Szaniawski J., Wybór dramatów, oprac. A. Hutnikiewicz, Wrocław 1988 („Dwa teatry”).
- Burkot S., Literatura polska w latach 1939-1999, Warszawa 2002,
- Drewnowski T., Literatura polska 1944-1989. Próba scalenia: obiegi, wzorce, style, Warszawa 1997,
- Matuszewski R., Literatura polska 1939-1991, Warszawa 1997,
- Klimaszewski B., Nowakowska E. R., Wyskiel W., Mały słownik pisarzy polskich na obczyźnie 1939-1980, Poznań 1992,
- Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny, t. 1-2, Warszawa 2000,
- Słownik literatury polskiej XX wieku, red. A. Brodzka i In., Wrocław 1992,
- Słownik realizmu socjalistycznego, red. Z. Łapiński, W. Tomasiak, Kraków 2004,
- Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik bibliograficzny, zespół pod red. J. Czachowskiej, A. Szałagan, t. 1-10, Warszawa 1994-2007.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Bardijewska F., Własna przestrzeń. Szkice o dramacie współczesnym, Warszawa 1987,
- Burkot S., Proza polska 1945-1980, Warszawa 1982,
- Danilewicz-Zielińska M., Szkice o literaturze emigracyjnej 1939-1989, wyd. II, Wrocław 1995,
- Czaplinski P., Śliwiński P., Literatura polska 1976-1998. Przewodnik po prozie i poezji, Kraków 1999,
- Kelera J., Panorama dramatu. Studia i szkice, Wrocław 1989,
- Krajewska A., Dramat i teatr absurdu w Polsce, Poznań 1996,
- Nycz R., Sylwy współczesne, Kraków 1996.

B. Literatura uzupełniająca

- Balcerzan E., Przygody człowieka książkowego, Barańczak S., Uciekinier z utopii. O poezji Zbigniewa Herberta, Londyn 1984,
- Błoński J., Forma, śmiech i rzeczy ostateczne. Studia o Gombrowiczu, Kraków 1994,
- Burek T., Żadnych marzeń, Warszawa 1989,
- Czytanie Herberta, red. P. Czaplinski, P. Śliwiński, E. Wiegandt, Poznań 1995,
- Dramat polski XIX i XX wieku. Interpretacje i analizy, red. M. Ludorowicz, Lublin 1987,
- Fiut A., Moment wieczny. Poezja Czesława Miłosza, Paryż 1987,
- Gombrowicz i krytycy, red. Z. Łapiński, Kraków 1984,
- Jarzębski J., W Polsce czyli wszędzie, Warszawa 1992,
- Janion M., Płacz generała. Eseje o wojnie, Warszawa 1998,
- Kelera J., Od „Kartoteki do „Pułapki”, [w:] Różewicz. Teatr, t. 1., Kraków 1990,
- Kwiatkowski J., Klucze do wyobraźni, Kraków 1973,
- Kwiatkowski J., Magia poezji. O poetach polskich XX wieku, Kraków 1995,
- Łapiński Z., Ja Ferdydurke, Kraków 1994,
- Majchrowski Z., „Poezja jak otwarta rana”. Czytając Różewicza, Warszawa 1993,
- Nyczek T., Powiedz tylko słowo. Szkice literackie wokół „pokolenia '68”, Londyn 1985,
- Poznawanie Miłosza. Studia i szkice o twórczości poety, red. J. Kwiatkowski, Kraków 1985,
- Przybylski R. K., Być i pisać. O prozie G. Herlinga-Grudzińskiego, Poznań 1991,
- Radość czytania Szymborskiej, red. S. Balbus, Kraków 1996,
- Sobolewska A., Polska proza psychologiczna 1945-1950, Warszawa 1979,
- Sporne postaci polskiej literatury współczesnej, red. A. Brodzka, Warszawa 1994,
- Sporne postaci polskiej literatury współczesnej. Następne pokolenia, red. A. Brodzka, Warszawa 1995,
- Wyka K., Pogranicze powieści, Warszawa 1974.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W02 K_U01, K_U03, K_U05, K_U06 K_K01, K_K05, K_K06	K_W01, K_W02 Student: • ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu literatury polskiej lat 1939-1989 w procesie historycznoliterackim i w procesie kształtowania kultury (K_W01, K_W02), • zna kluczowe dla epoki prądy literackie i potrafi przyporządkować im dzieła literackie okresu (K_W01, K_W02), • zna odpowiedni kontekst europejski i światowy oraz związki z innymi dziedzinami nauk humanistycznych umożliwiające kompetentną interpretację polskich dzieł literackich tego okresu (K_W01, K_W02), • zna biografie najważniejszych twórców epoki i potrafią ją powiązać z wykładnią stosownych dzieł literackich okresu (K_W01, K_W02).
	Umiejętności K_U01, K_U03, K_U05, K_U06

Student:

- potrafi analizować dzieła literackie lat 1939-1989 (K_U01, K_U03),
- potrafi rozpoznawać związki i zależności pomiędzy dziełami literackimi okresu (K_U01, K_U03),
- potrafi wkomponować analizowane dzieło literackie w szerszy kontekst prądu literackiego typowego dla epoki (K_U01, K_U03),
- umie samodzielnie przedstawić interpretację utworu literackiego epoki, która będzie bazowała na wiedzy z historii literatury danego okresu (K_U01, K_U03, K_U05),
- potrafi łączyć wiedzę na temat literatury polskiej 1939-1989 z europejskim i światowym dziedzictwem kulturowym tych lat (K_U01, K_U03),
- jest w stanie przygotować spójną i logiczną wypowiedź ustną i pisemną, w której dokonana zostanie problematyzacja zagadnień historycznoliterackich związanych z współczesną literaturą polską lat 1939-1989 (K_U01, K_U03, K_U05),
- zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy na temat współczesnej literatury polskiej 1939-1989 (K_U06).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K05, K_K06

Student:

- jest otwarty na nowe idee i gotów do przeformułowania swojego stanowiska (K_K01),
- samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze związane ze współczesną literaturą polską 1939-1989 (K_K01),
- ma świadomość znaczenia współczesnej literatury polskiej dla kształtowania się więzi społecznych (K_K01, K_K05),
- ma świadomość znaczenia dziedzictwa kulturowego wpisanego we współczesną literaturę polską 1939-1989 oraz własnej odpowiedzialności za jego zachowanie (K_K01, K_K05, K_K06),
- rozumie potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym i zachęcania innych do kontaktów z kulturą (K_K01, K_K05, K_K06).

Kontakt

marcin.calbecki@ug.edu.pl